

بسم الله الرحمن الرحيم

نام کتاب : احادیث غدیر در قران و امامان معصوم

کاری از: محمد مهدی حاجی پروانه

منبع: Vela14.blogfa.com

کتابهای رایگان الکترونیکی برای همه

غدیر در قرآن و مکتب

الیوم اکملت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دینا.
مائدة: 3.

امروز (روز غدیر خم) دین شما را به حد کمال رساندم و نعمتم را بر شما تمام کردم و اسلام را بعنوان دین برای شما پسندیدم.

فصل اول: جایگاه عید غدیر در مکتب

1- عید خلافت و ولایت

روی زیاد بن محمد قال:

دخلت علی ابی عبد الله (ع) فقلت:

للمسلمین عید غیر یوم الجمعة والفطر والاضحی؟

قال: نعم، الیوم الذی نصب فیہ رسول الله (ص) امیر المؤمنین (ع). مصباح
المتهدد: 736.

زیاد بن محمد گوید:

بر امام صادق (ع) وارد شدم و گفتم: آیا مسلمانان عیدی غیر از عید قربان و
عید فطر و جمعه دارند؟ امام (ع) فرمود:

آری، روزی که رسول خدا (ص) امیر مؤمنان (ع) را (به خلافت و ولایت) منصوب
کرد.

2- برترین عید امت

قال رسول الله(ص):

يوم غدیر خم افضل اعياد امتی و هو اليوم الذی امرنی الله تعالی ذکره فیه
بنصب اخی علی بن ابی طالب علما لامتی، یهدون به من بعدی و هو اليوم
الذی اکمل الله فیه الدین و اتم علی امتی فیه النعمة و رضی لهم الاسلام
دینا. امالی صدوق: 125، ح 8.

رسول خدا(ص) فرمود:

روز غدیر خم برترین عیدهای امت من است و آن روزی است که خداوند بزرگ
دستور داد؛ آن روز برادرم علی بن ابی طالب را به عنوان پرچمدار (و فرمانده)
امتم منصوب کنم، تا بعد از من مردم توسط او هدایت شوند، و آن روزی است
که خداوند در آن روز دین را تکمیل و نعمت را بر امت من تمام کرد و اسلام را
به عنوان دین برای آنان پسندید.

3- عید بزرگ خدا

عن الصادق(ع) قال:

هو عید الله الاکبر، و ما بعث الله نبیا الا و تعید فی هذا اليوم و عرف حرمته و
اسمه فی السماء يوم العهد المعهود و فی الارض يوم الميثاق الماخوذ و
الجمع المشهود. وسائل الشیعه، 5: 224، ح 1.

امام صادق(ع) فرمود:

روز غدیر خم عید بزرگ خداست، خدا پیامبری مبعوث نکرده، مگر اینکه این روز را عید گرفته و عظمت آن را شناخته و نام این روز در آسمان، روز عهد و پیمان و در زمین، روز پیمان محکم و حضور همگانی است.

4- عید ولایت

قیل لابی عبد الله(ع):

للمؤمنين من الاعیاد غیر العیدین و الجمعة؟

قال: نعم لهم ما هو اعظم من هذا، يوم اقيم امیرالمؤمنین(ع) فعقد له رسول الله الولاية فی اعناق الرجال والنساء بغدیر خم.

وسائل الشیعه، 7: 325، ح 5.

به امام صادق(ع) گفته شد:

آیا مؤمنان غیر از عید فطر و قربان و جمعه عید دیگری دارند؟ فرمود:

آری، آنان عید بزرگتر از اینها هم دارند و آن روزی است که امیرالمؤمنین(ع) در غدیر خم بالا برده شد و رسول خدا مساله ولایت را بر گردن زنان و مردان قرار داد.

5- روز تجدید بیعت

عن عمار بن حریز قال دخلت علی ابی عبد الله(ع) فی یوم الثامن عشر من ذی الحجة فوجدته صائما فقال لی:

هذا یوم عظیم عظم الله حرمة علی المؤمنین و اکمل لهم فیہ الدین و تمم علیهم النعمة و جدد لهم ما اخذ علیهم من العهد والميثاق.

مصباح المتهد: 737.

عمار بن حرز گوید:

روز هجدهم ماه ذیحجه خدمت امام صادق(ع) رسیدم و آن حضرت را روزه یافتم. امام به من فرمود: امروز، روز بزرگی است، خداوند به آن عظمت داده و آن روز دین مؤمنان را کامل ساخت و نعمت را بر آنان تمام نمود و عهد و پیمان قبلی را تجدید کرد.

6- عید آسمانی

قال الرضا(ع): حدثنی ابی، عن ابیه(ع) قال:

ان یوم الغدیر فی السماء اشهر منه فی الارض.

مصباح المتهد: 737.

امام رضا(ع) فرمود:

پدرم به نقل از پدرش (امام صادق(ع)) نقل کرد که فرمود:

روز غدیر در آسمان مشهورتر از زمین است.

7- عید بی نظیر

قال علی (ع):

ان هذا یوم عظیم الشان، فیه وقع الفرج، ورفعت الدرج و وضحت الحجج وهو یوم الايضاح والافصاح من المقام الصراح، ویوم کمال الدین و یوم العهد المعهود....

بحارالانوار، 97: 116.

علی (ع) فرمود:

امروز (عید غدیر) روز بس بزرگی است.

در این روز گشایش رسیده و منزلت (کسانی که شایسته آن بودند) بلندی گرفت و برهان‌های خدا روشن شد و از مقام پاک با صراحت سخن گفته شد و امروز روز کامل شدن دین و روز عهد و پیمان است.

8- عید پربرکت

عن الصادق (ع):

والله لو عرف الناس فضل هذا اليوم بحقيقته لصافحتهم الملائكة في كل يوم عشر مرات...

وما اعطى الله لمن عرفه ما لا يحصى بعدد.

مصباح المتعجد: 738.

امام صادق (ع) فرمود:

به خدا قسم اگر مردم فضیلت واقعی «روز غدیر» را می‌شناختند، فرشتگان روزی ده بار با آنان مصافحه می‌کردند و بخشش‌های خدا به کسی که آن روز را شناخته، قابل‌شمارش نیست.

9- عید فروزان

قال ابو عبد الله (ع):

... و يوم غدیر بین الفطر والاضحی و يوم الجمعة كالقمر بین الكواكب.

اقبال سید بن طاووس: 466.

امام صادق(ع) فرمود:

... روز غدیر خم در میان روزهای عید فطر و قربان و جمعه همانند ماه در میان ستارگان است.

10- یکی از چهار عید الهی

قال ابو عبد الله(ع):

إذا كان يوم القيامة زفت أربعة أيام إلى الله عز وجل كما تزف العروس إلى خدرها:

يوم الفطر و يوم الاضحی و يوم الجمعة و يوم غدیر خم.

اقبال سید بن طاووس: 466.

امام صادق(ع) فرمود:

هنگامی که روز قیامت برپا شود چهار روز بسرعت بسوی خدا می‌شتابند همانطور که عروس به حجله‌اش بسرعت می‌رود.

آن روزها عبارتند از:

روز عید فطر و قربان و جمعه و روز غدیر خم.

فصل دوم: شایسته‌ها و بایسته‌های غدیر

11- روز پیام و ولایت

قال رسول الله (ص):

يا معشر المسلمين ليبلغ الشاهد الغائب، اوصى من آمن بي و صدقني
بولاية علي، الا ان ولاية علي ولايتي و ولايتي ولاية ربي، عهدا عهدا الى
ربي و امرني ان ابلغكموه.

بحارالانوار 37: 141، ح 35.

رسول خدا(ص) (در روز غدیر) فرمود:

ای مسلمانان! حاضران به غایبان برسانند: کسی را که به من ایمان آورده و
مرا تصدیق کرده است، به ولایت علی سفارش می‌کنم، آگاه باشید ولایت
علی، ولایت من است و ولایت من، ولایت‌خداي من است. این عهد و پیمانی
بود از طرف پروردگارم که فرمانم داد تا به شما برسانم.

12- روز اطعام

قال ابو عبد الله (ع):

... و انه اليوم الذي اقام رسول الله (ص) عليا(ع) للناس علما و ابان فيه فضله
و وصيه فصام شكرا لله عزوجل ذلك اليوم و انه ليوم صيام و اطعام و صلة
الاخوان و فيه مرضاة الرحمن، و مرغمة الشيطان.

وسائل الشيعة 7: 328، ضمن حديث 12.

امام صادق(ع) فرمود:

عيد غدیر، روزی است که رسول خدا(ص) علی(ع) را بعنوان پرچمدار برای
مردم برافراشت و فضیلت او را در این روز آشکار کرد و جانشین خود را
معرفی کرد، بعد بعنوان سپاسگزاری از خدای بزرگ آن روزه را روزه گرفت و

آن روز، روز روزه‌داری و عبادت و طعام دادن و به دیدار برادران دینی رفتن است. آنروز روز کسب خشنودی خدای مهربان و به خاک مالیدن بینی شیطان است.

13- روز هدیه

عن امیر المؤمنین (ع) قال:

... اذا تلاقیتهم فتصافحوا بالتسليم و تهابوا النعمة فی هذا الیوم، و لیبلغ الحاضر الغائب، والشاهد الباین، ولیعد الغنی الفقیر والقوی علی الضعیف امرنی رسول الله (ص) بذلک.

وسائل الشیعه 7: 327.

امیر المؤمنین (ع) (در خطبه روز عید غدیر) فرمود:

وقتی که به همدیگر رسیدید همراه سلام، مصافحه کنید، و در این روز به یکدیگر هدیه بدهید، این سخنان را هر که بود و شنید، به آن که نبود برساند، توانگر به سراغ مستمند برود، و قدرتمند به یاری ضعیف، پیامبر مرا به این چیزها امر کرده است.

14- روز کفالت

عن امیر المؤمنین (ع) قال:

... فکیف بمن تکفل عددا من المؤمنین والمؤمنات وانا ضمیینه علی الله تعالی الامان من الکفر والفقر وسائل الشیعه 7: 327.

امیر مؤمنان (ع) فرمود:

... چگونه خواهد بود حال کسی که عهده‌دار هزینه زندگی تعدادی از مردان و زنان مؤمن (در روز غدیر) باشد، در صورتی که من پیش خدا ضامنم که از کفر و تنگدستی در امان باشد.

15- روز سپاس و شادی

قال ابو عبد الله(ع):

... هو يوم عبادة و صلوة و شكر لله و حمد له، و سرور لما من الله به عليكم من ولايتنا، و انى احب لكم ان تصوموه.

وسائل الشيعة 7: 328، ح 13.

امام صادق(ع) فرمود:

عید غدیر، روز عبادت و نماز و سپاس و ستایش خداست و روز سرور و شادی است به خاطر ولایت ما خاندان که خدا بر شما منت گذارد و من دوست دارم که شما آن روز را روزه بگیرید.

16- روز نیکوکاری

عن الصادق(ع):

... و لدرهم فيه بالف درهم لاخوانك العارفين، فافضل على اخوانك فى هذا اليومو سر فيه كل مؤمن و مؤمنة.

مصباح المتعجد: 737.

از امام صادق(ع) نقل شده که فرمود:

یک درهم به برادران با ایمان و معرفت، دادن در روز عید غدیر برابر هزار درهم است، بنابراین در این روز به برادرانت انفاق کن و هر مرد و زن مؤمن را شاد گردان.

17- روز سرور و شادی

قال ابو عبد الله (ع):

انه يوم عيد و فرح و سرورو يوم صوم شکرا لله تعالى.

وسائل الشیعه 7: 326، ح 10.

امام صادق (ع) فرمود:

عید غدیر، روز عید و خوشی و شادی است و روز روزه‌داری به عنوان سپاس نعمت الهی است.

18- روز تبریک و تهنیت

قال علی (ع):

عودوا رحمکم الله بعد انقضاء مجمعکم بالتوسعة علی عیالکم، والبر باخوانکم والشکر لله عزوجل علی ما منحکم، واجتمعوا یجمع الله شملکم، و تباروا یصل الله الفتکم، و تهانوا نعمة الله كما هنا کم الله بالثواب فيه علی اضعاف الاعیاد قبله و بعده الا فی مثله... بحارالانوار 97: 117.

علی (ع) فرمود:

بعد از پایان گردهم آیی خود (در روز غدیر) به خانه برگردید، خدا بر شما رحمت فرستد. به خانواده خود گشایش و توسعه دهید، به برادران خود نیکی

کنید، خداوند را بر این نعمت که شما را بخشیده است، سپاس گزارید، متحد شوید تا خدا به شما وحدت بخشد، نیکویی کنید تا خدا دوستیتان را پایدار کند، به همدیگر نعمت خدا را تبریک بگوئید، همانطور که خداوند در این روز با چندین برابر عیدهای دیگر پاداش دادن به شما تبریک گفته، این گونه پاداشها جز در روز عید غدیر نخواهد بود.

19- روز درود و برائت

روی الحسن بن راشد عن ابی عبد الله (ع) قال:

قلت: جعلت فداک، للمسلمین عید غیرالعیدین؟ قال: نعم، یا حسن!

اعظمهما و اشرفهما، قال: قلت له: و ای یوم هو؟

قال: یوم نصب امیرالمؤمنین (ع) فیه علما للناس.

قلت له: جعلت فداک وما ینبغی لنا ان نضع فیه؟

قال: تصومه یا حسن و تكثر الصلوة علی محمد و آله فیه و تتبرا الی الله، ممن ظلمهم، فان الانبیاء کانت تامر الاوصیاء بالیوم الذی کان یقام فیه الوصی ان یتخذ عیدا.

مصباح المتعجد: 680.

حسن بن راشد گوید:

به امام صادق (ع) گفتم: آیا مسلمانان بجز آن دو عید، عید دیگری هم دارند؟

فرمود: بله، بزرگترین و بهترین عید. گفتم: کدام روز است؟

فرمود: روزی که امیرمؤمنان بعنوان پرچمدار مردم منصوب شد.

گفتم: فدایت شوم در آن روز سزاوار است، چه کنیم؟ فرمود: روزه بگیر و درود بر محمد و آل او بفرست و از ستمگران به آنان براثت بجوی، زیرا پیامبران به جانشینان دستور می‌دادند که روزی را که جانشین انتخاب می‌شود، عید بگیرند.

20- عید اوصیاء

عن ابی عبد الله (ع) قال:

... تذکرون الله عز ذکره فيه بالصيام والعبادة والذکر لمحمد و آل محمد، فان رسول الله (ص) اوصی امیرالمؤمنین ان يتخذ ذلك اليوم عيدا، و كذلك کانت الانبياء تفعل، کانوا یوصون اوصیائهم بذلك فیتخذونه عيدا.

وسائل الشیعه 7: 327، ح 1.

امام صادق (ع) فرمود:

در روز عید غدیر، خدا را با روزه و عبادت و یاد پیامبر و خاندان او یادآوری کنید، زیرا رسول خدا به امیرالمؤمنین سفارش کرد که آن روز را عید بگیرد، همینطور پیامبران هم به جانشینان خود سفارش می‌کردند که آن روز را عید بگیرند، آنان هم چنین می‌کردند.

21- روز گشایش و درود

عن ابی عبد الله (ع) قال:

والعمل فيه يعدل ثمانین شهرا، و ینبغی ان یكثر فيه ذکر الله عزوجل، والصلوة علی النبی (ص)، ویوسع الرجل فيه علی عیاله.

وسائل الشیعه 7: 325، ح 6.

امام صادق(ع) فرمود:

ارزش عمل در آن روز (عید غدیر) برابر با هشتاد ماه است، و شایسته است آن روز ذکر خدا و درود بر پیامبر(ص) زیاد شود، و مرد، بر خانواده خود توسعه دهد.

22- روز دیدار رهبری

عن مولانا ابی الحسن علی بن محمد(ع) قال لابی اسحاق:

و یوم الغدیر فیه اقام النبى(ص) اخاه علیا علما للناس و اماما من بعده،[قال] قلت:

صدقت جعلت فداک، لذلک قصدت، اشهد انک حجة الله علی خلقه.

وسائل الشیعه 7: 324، ح 3.

امام هادی(ع) به ابواسحاق فرمود:

در روز غدیر پیامبر اکرم(ص) برادرش علی(ع) را بلند کرد و به عنوان پرچمدار (و فرمانده) مردم و پیشوای بعد از خودش معرفی کرد.

ابواسحاق گفت: عرض کردم، فدایت شوم راست فرمودی. به خاطر همین به زیارت و دیدار شما آمدم، گواهی می‌دهم که تو حجت خدا بر مردم هستی.

23- روز تکبیر

عن علی بن موسی الرضا(ع) :

من زار فیه مؤمنا ادخل الله قبره سبعین نورا و وسع فی قبره و یزور قبره کل یوم سبعون الف ملک و یبشرونه بالجنة.

اقبال الاعمال: 778.

امام رضا(ع) فرمود:

کسی که در روز (غدیر) مؤمنی را دیدار کند، خداوند هفتاد هزار فرشته بر قبر او وارد می کند و قبرش را توسعه می دهد و هر روز هفتاد هزار فرشته قبر او را زیارت می کنند و او را به بهشت بشارت می دهند.

24- روز دیدار و نیکی

قال الصادق(ع):

ينبغي لكم ان تتقربوا الى الله تعالى بالبر والصوم والصلوة و صلة الرحم و صلة
الاخوان، فان الانبياء عليهم السلام كانوا اذا اقاموا اوصياءهم فعلوا ذلك و امروا
به.

مصباح المتعجد: 736.

امام صادق(ع) فرمود:

شایسته است با نیکی کردن به دیگران و روزه و نماز و بجا آوردن صلح و رحم و دیدار برادران ایمانی به خدا نزدیک شوید، زیرا پیامبران زمانی که جانشینان خود را نصب می کردند، چنین می کردند و به آن توصیه می فرمودند.

25- نماز در مسجد غدیر

عن ابي عبد الله(ع) قال:

انه تستحب الصلوة فى مسجد الغدير لان النبى(ص) اقام فيه امير
المؤمنين(ع) و هو موضع اظهر الله عزوجل فيه الحق.

وسائل الشیعه 3: 549.

امام صادق(ع) فرمود:

نماز خواندن در مسجد غدیر مستحب است، چون پیامبر اکرم(ص) در آنجا امیرمؤمنان(ع) را معرفی و منصوب کرد. و آنجایی است که خدای بزرگ، حق را آشکار کرد.

26- نماز روز غدیر

عن ابی عبد الله(ع) قال:

و من صلی فیہ رکعتین ای وقت شاء و افضلہ قرب الزوال و هی الساعة التي اقيم فیها امیرالمؤمنین(ع) بغدیر خم علما للناس و... کان کمن حضر ذلک الیوم...

وسائل الشیعه 5: 225، ح 2.

امام صادق(ع) فرمود:

کسی که در روز عید غدیر هر ساعتی که خواست، دو رکعت نماز بخواند و بهتر اینست که نزدیک ظهر باشد که آن ساعتی است که امیرالمؤمنین(ع) در آن ساعت در غدیر خم به امامت منصوب شد، (هر که چنین کند) همانند کسی است که در آن روز حضور پیدا کرده است...

27- روزه غدیر

قال الصادق(ع):

صيام يوم غدیر خم يعدل صيام عمر الدنيا لو عاش انسان ثم صام ما عمرت الدنيا لكان له ثواب ذلك. وسائل الشیعه 7: 324، ح 4.

امام صادق(ع) فرمود:

روزه روز غدیر خم با روزه تمام عمر جهان برابر است. یعنی اگر انسانی همیشه زنده باشد و همه عمر را روزه بگیرد، ثواب او به اندازه ثواب روزه عید غدیر است.

28- روز تبریک و تبسم

عن الرضا(ع) قال:

... و هو يوم التهنئة يهنئ بعضكم بعضا، فاذا لقي المؤمن اخاه يقول:

«الحمد لله الذى جعلنا من المتمسكين بولاية امير المؤمنين و الائمة(ع)»

و هو يوم التبسم فى وجوه الناس من اهل الايمان...

اقبال: 464.

امام رضا(ع) فرمود:

عید غدیر روز تبریک و تهنیت است. هر یک به دیگری تبریک بگوید، هر وقت مؤمنی برادرش را ملاقات کرد، چنین بگوید: «حمد و ستایش خدایی را که به ما توفیق چنگ زدن به ولایت امیرمؤمنان و پیشوایان عطا کرد» آری عید غدیر روز لبخند زدن به چهره مردم با ایمان است...

فصل سوم: ولایت در غدیر

29- پیامبر و ولایت علی(ع)

عن ابی سعید قال:

لما كان يوم غدیر خم امر رسول الله(ص) منادیا فنادی: الصلوة جامعة، فاخذ بيد علی(ع) و قال:

اللهم من كنت مولاه فعلى مولاه، اللهم وال من والاه، و عاد من عاداه.

بحارالانوار 37: 112، ح 4.

ابو سعید گوید:

در روز غدیر خم رسول خدا(ص) دستور داد: منادی ندا دهد که: برای نماز جمع شوید. بعد دست علی(ع) را گرفت و بلند کرد و فرمود:

خدایا کسی که من مولای اویم پس علی هم مولای اوست، خدایا دوست بدار کسی را که علی را دوست بدارد و دشمن بدار کسی را که با علی دشمنی کند.

30- زندگی پیامبرگونه

قال رسول الله(ص):

من یرید ان یحیی حیاتی، و یموت مماتی، ویسکن جنة الخلد التی وعدنی ربی فلیتول علی ابن ابی طالب،(ع)فانه لن یخرجکم من هدی، ولن یدخلکم فی ضلالة.

الغدیر 10: 278.

رسول خدا(ص) فرمود:

کسی که می‌خواهد زندگی و مرگش همانند من باشد و در بهشت جاودانه‌ای که پروردگارم به من وعده کرده، ساکن شود، ولایت علی بن ابی طالب(ع) را انتخاب کند، زیرا او هرگز شما را از راه هدایت بیرون نبرده، به گمراهی نمی‌کشاند.

31- پیامبر و امامت علی(ع)

عن جابر بن عبد الله الانصاری قال: سمعت رسول الله(ص) يقول لعلی بن ابی طالب(ع):

یا علی! انت اخی و وصیی و وارثی و خلیفتی علی امتی فی حیوتی و بعد وفاتی محبک محبی و مبغضک مبغضی و عدوک عدوی.

امالی صدوق: 124، ح 5.

جابر بن عبد الله انصاری می‌گوید:

از رسول خدا(ص) شنیدم که به علی بن ابی‌طالب(ع) فرمود:

ای علی، تو برادر و وصی و وارث و جانشین من در میان امت من در زمان حیات و بعد از مرگ منی. دوستدار تو دوستدار من و دشمن تو دشمن من است.

32- پایه‌های اسلام

عن ابی جعفر(ع) قال:

بنی الاسلام علی خمس:

الصلوة و الزكوة و الصوم و الحج و الولاية و لم يناد بشيء ما نودی بالولاية يوم الغدير.

کافی 2، 21، ح 8.

امام باقر(ع) فرمود:

اسلام بر پنج پایه استوار شده است: نماز، زکات، روزه، حج و ولایت و به هیچ چیز به اندازه آنچه در روز غدیر به ولایت تاکید شده، ندا نشده است.

33- ولایت جاودانه

عن ابی الحسن(ع) قال:

ولاية على(ع) مكتوبة فى صحف جميع الانبياء ولن يبعث الله رسولا الا بنبوة محمد ووصية على(ع). سفينة البحار 2: 691.

امام کاظم(ع) فرمود:

ولاية على(ع) در کتابهای همه پیامبران ثبت شده است و هیچ پیامبری مبعوث نشد، مگر با میثاق نبوت محمد(ص) و امامت على(ع).

34- ولایت و توحید

قال رسول الله(ص):

ولاية على بن ابى طالب ولاية الله و حبه عبادة الله و اتباعه فريضة الله و اولياؤه اولياء الله و اعداؤه اعداء الله و حربه حرب الله و سلمه سلم الله عز و جل.

امالى صدوق: 32.

رسول خدا(ص) فرمود:

ولایت علی بن ابیطالب(ع) ولایت خداست، دوست داشتن او عبادت خداست، پیروی کردن او واجب الهی است و دوستان او دوستان خدا و دشمنان او دشمنان خدایند، جنگ با او، جنگ با خدا و صلح با او، صلح با خدای متعال است.

35- روز ناله نومیدی شیطان

عن جعفر، عن ابیه(ص) قال:

ان ابلیس عدو الله رن اربع رنات:

یوم لعن، و یوم اهبط الی الارض، و یوم بعث النبی(ص) و یوم الغدیر.

قرب الاسناد: 10.

امام باقر(ع) از پدر بزرگوارش امام صادق(ع) نقل کرد که فرمود:

شیطان دشمن خدا چهار بار ناله کرد: روزی که مورد لعن خدا واقع شد و روزی که به زمین هبوط کرد و روزی که پیامبر اکرم(ص) مبعوث شد و روز عید غدیر.

36- ولایت علوی دژ توحید

عن النبی(ص):

يقول الله تبارک و تعالی:

ولاية علی بن ابی طالب حصنی، فمن دخل حصنی امن من ناری.

جامع الاخبار: 52، ح 7.

پیامبر اکرم(ص) فرمود:

خداوند می فرماید: ولایت علی بن ابیطالب دژ محکم من است، پس هر کس داخل قلعه من گردد، از آتش دوزخم محفوظ خواهد بود.

37- جانشین پیامبر

قال رسول الله(ص):

يا علي انا مدينة العلم و انت بابها و لن تؤتى المدينة الا من قبل الباب... انت امام امتی و خلیفتی علیها بعدی، سعد من اطاعک و شقی من عصاک، و ربح من تولاک و خسر من عاداک.

جامع الاخبار: 52، ح 9.

رسول خدا(ص) فرمود:

ای علی من شهر علمم و تو درب آن هستی، به شهر جز از راه درب آن وارد نشوند. ... تو پیشوای امت من و جانشین من در این شهری، کسی که اطاعت تو کند سعادت مند است، و کسی که تو را نافرمانی کند، بدبخت است، و دوستدار تو سود برده و دشمن تو زیان کرده است.

38- اسلام در سایه ولایت

قال الصادق(ع):

اثافی الاسلام ثلاثة:

الصلوة و الزکوة و الولاية، لا تصح واحدة منهن الا بصاحبتيها.

کافی: 2، ص 18.

امام صادق(ع) فرمود:

سنگهای زیرینای اسلام سه چیز است:

نماز، زکات و ولایت که هیچ یک از آنها بدون دیگری درست نمی‌شود.

39- ده هزار شاهد

قال ابو عبد الله(ع):

العجب يا حفص لما لقي علي بن ابي طالب!! انه كان له عشرة الاف شاهد
لم يقدر علي اخذ حقه و الرجل ياخذ حقه بشاهدين.

بحار الانوار: 37، 140.

امام صادق(ع) فرمود:

ای حفص! شگفتا از آنچه علی بن ابی طالب(ع) با آن مواجه شد! او با ده
هزار شاهد و گواه (در روز غدیر) نتوانست حق خود را بگیرد، در حالی که
شخص با دو شاهد حق خود را می‌گیرد.

40- علی(ع)، مفسر قرآن

عن النبي(ص) في احتجاجه يوم الغدير:

علی تفسیر کتاب الله، و الداعی الیه، الا و ان الحلال و الحرام اکثر من ان
احصیها و اعرفهما، فأمر بالحلال و انهى عن الحرام فی مقام واحد، فامر
ان أخذ البيعة علیکم و الصفقة منکم، بقبول ما جئت به عن الله عز و جل فی
علی امیر المؤمنین و الائمة من بعده، معاشر الناس تدبروا و افهموا آیاته، و

انظروا فى محكماته و لا تتبعوا متشابهه، فو الله لن يبين لكم زواجره، و لا يوضع لكم عن تفسيره الا الذى انا آخذ بيده.

وسايل الشيعه: 18، 142، ح 43.

پيامبر اکرم (ص) روز عيد غدیر فرمود:

على(ع) تفسير كتاب خدا، و دعوت کننده به سوى خداست، آگاه باشید که حلال و حرام بيش از آنست که من معرفى و به آنها امر و نهى کنم و بشمارم. پس دستور داشتم که از شما عهد و پيمان بگيرم که آنچه را در مورد على اميرمؤمنان، و پيشوايان بعد او از طرف خداوند بزرگ آوردم، پذيريد.

ای مردم! اندیشه کنید و آیات الهی را بفهمید، در محکمت آن دقت کنید و متشابهات آن را دنبال نکنید. به خدا قسم هرگز کسی ندهای قرآن را نمی‌تواند بیان کند و تفسیر آن را روشن کند، جز آن کسی که من دست او را گرفته‌ام (و او را معرفى کردم).

منابع

- 1- قرآن کریم .
- 2- امالی شيخ صدوق، کتابخانه اسلاميه.
- 3- قرب الاسناد، عبد الله جعفر الحميرى، آل البيت.
- 4- مصباح المتهدجد، شيخ طوسى، مؤسسه فقه الشيعه.
- 5- وسايل الشيعه، شيخ حر عاملى، مكتبة الاسلاميه.
- 6- سفينة البحار، شيخ عباس قمى، اسوه.

- 7- جامع الاخبار، محمد سبزواری، آل البيت.
- 8- بحار الانوار، علامه مجلسی، دار الکتب الاسلامیه.
- 9- حماسه غدیر، محمدرضا حکیمی، مؤلف.
- 10- اقبال الاعمال، سید بن طاووس مؤسسه العلمی.
- 11- اصول کافی، کلینی، دار الکتب الاسلامیه.
- 12- الغدیر، علامه امینی دار الکتب الاسلامیه.

خورشید غدیر از نگاه چهارده

اساس مذهب تشیع بر دو حدیث پایه گذاری شده است: یکی حدیث ثقلین(1)، که پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در کمتر از نود روز در چهار مکان آن را به مردم گوشزد کرد؛ دیگری حدیث غدیر. می توان گفت حدیث دوم مکمل حدیث اول است.

سفارش بیش از حد پیامبر صلی الله علیه و آله در باره قرآن و عترت و نیز اصرار آن حضرت بر امامت و جانشینی امیرمؤمنان علیه السلام نشان دهنده این حقیقت است که حضرت نگران آشوبی بود که امت اسلامی بعد از وی با آن رو به رو می شود.

اهمیت دادن به غدیر، اهمیت دادن به رسالت پیامبرگرامی اسلام صلی الله علیه و آله است. مادر این مقاله واقعه غدیر را از زبان عارفان واقعی غدیر یعنی پیامبر صلی الله علیه و آله و امامان معصوم علیهم السلام مورد مطالعه قرار می دهیم.

رسول خدا و غدیر

شیخ صدوق در کتاب «امالی» از امام باقر علیه السلام و آن حضرت

از حدیث چنین نقل می کند: روزی رسول گرامی اسلام

صلی الله علیه و آله به امیرمؤمنان علیه السلام فرمود: ای علی،

خداوند آیه «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ» (2) را در باره

ولایت تو بر من نازل کرد. اگر آنچه به من امر شده تبلیغ نکنم، عملم

باطل است و کسی که خدا را بدون ولایت تو ملاقات کند، کردارش

باطل است. ای علی، من جز سخن خدا نمی گویم. (3)

امام علی و غدیر

سلیم بن قیس هلالی به بیعت امیرمؤمنان علیه السلام بابوبکر

اشاره کرده، می‌گوید:

«ثم اقبل عليهم علفقال: يا معشرالمسلمين و المهاجرين و الانصار انشد كم الله اسمعتم رسول الله يقول يوم غدیرخم كذا و كذا فلم يدع شيئاً قال عنه رسول الله الا ذكرهم اياه قالوا نعم»(4)

پس علی علیه‌السلام به مردم فرمود: ای مسلمانان و مهاجران و انصار، آیا نشنیدید که رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله روز غدیرخم چنین و چنان فرمود. سپس تمام چیزهایی را که پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در آن روز فرموده بود به مردم یاد آوری کرد. همگی گفتند: آری.

در این زمینه می‌توان به استدلال‌های امیرمؤمنان علی علیه‌السلام اشاره کرد. از جمله استدلال آن حضرت برای ابوبکر که فرمود: بر اساس حدیث پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله در روز غدیر، آیا من مولای تو و هر

مسلمانی هستم یا تو؟ ابوبکر گفت: شما. (5)

ابی‌الطفیل می‌گوید: در روز شورا در خانه بودم و شنیدم که علی علیه‌السلام گفت: آیا غیر از من کسی در میان شما هست که پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله به او گفته باشد: «من کنت مولاه فعلی مولاه اللهم وال من والاه و عاد من عاداه».

همگی گفتند: نه. (6)

حضرت زهرا علیها‌السلام و غدیر

ابن عقده در کتاب معروفش «الولاية» از محمد بن أسید چنین روایت کرده است:

از فاطمه زهرا پرسیدند: آیا پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله پیش از رحلتش در باره امامت امیرمؤمنان چیزی فرمود؟

آن حضرت جواب داد: «و اعجابانسیتم يوم غدیرخم»؛ (7) شگفتا! آیا

روز غدیر خم را فراموش کردید؟!

فاطمة بنت الرضا از فاطمه بنت الكاظم عليه السلام و او از فاطمه بنت الصادق عليه السلام چنین نقل کرد: ام گلثوم، دختر فاطمه زهرا عليها السلام نقل کرد که پیامبر در روز غدیر فرمود: «من كنت مولاة فعلى مولاة» (8)

امام حسن مجتبی علیه السلام و غدیر

از امام جعفر صادق علیه السلام چنین روایت شده است: امام حسن علیه السلام هنگامی که می خواست با معاویه آتش بس اعلام کند، به او فرمود: امت مسلمان از پیامبر صلی الله علیه وآله شنیدند که در باره پدرم فرمود: «انه منى بمنزلة هارون من موسى»؛ همچنین دیدند که پیامبر صلی الله علیه وآله وی را در غدیر خم به عنوان امام نصب فرمود. (9)

امام حسین علیه السلام و غدیر

سلیم بن قیس می نویسد: امام حسین علیه السلام قبل از مرگ معاویه خانه خدا را زیارت کرد. سپس بنی هاشم را جمع کرده فرمود: آیا می دانید پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله علی علیه السلام را در روز غدیر خم نصب کرد؟ همگی گفتند: آری. (10)

امام زین العابدین علیه السلام و غدیر

ابن اسحاق، تاریخ نویس معروف، می گوید: به علی بن حسین گفتم: «من كنت مولاة فعلى مولاة» یعنی چه؟ حضرت فرمود: «أخبرهم انة الامام بعده»؛ به آنها خبر داد که اوست امام بعد از خودش. (11)

امام محمد باقر علیه السلام و غدیر

ابان بن تغلب می گوید: از امام باقر علیه السلام در باره گفته پیامبر:

«من كنت مولاة فعلی مولاة» پرسیدم: حضرت فرمود: ای ابوسعید، پیامبر فرمود: امیرمؤمنان در میان مردم جانشین من خواهد بود. (12)

امام جعفر صادق علیه السلام و غدیر

زید شحام می‌گوید: نزد امام صادق بودم، مردی معتزلی از وی در باره سنت پرسید. حضرت در پاسخ فرمود: هر چیزی که فرزند آدم به آن نیاز دارد (حکم آن) در سنت خدا و پیامبر صلی الله علیه وآله وجود دارد و چنانچه سنت نبود، خداوند هرگز بر بندگان احتجاج نمی‌کند.

مرد پرسید: خداوند با چه چیزی بر ما احتجاج می‌کند؟

حضرت فرمود: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا»؛ بدین وسیله ولایت را تمام گردانید و اگر سنت یا فریضه تمام نبود، خدا به آن احتجاج نمی‌کرد. (13)

امام موسی کاظم علیه السلام و غدیر

عبدالرحمن بن حجاج از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام در باره نماز در مسجد غدیر خم (14) پرسید. حضرت در پاسخ فرمود: «صلّ فیه فان فیه فضلا و قد کان ابی یامر بذلك» (15)؛ نماز بخوان، بدرستی که در آن فضل فراوان وجود دارد و پدرم به آن امر می‌کرد امام رضا علیه السلام و غدیر

محمد بن ابی نصر بزنطی می‌گوید: خدمت امام رضا علیه السلام بودم، در حالی که مجلس پر از جمعیت بود و با یکدیگر درباره غدیر گفتگو می‌کردند، برخی از مردم این واقعه را منکر شدند؛ امام فرمود: پدرم از پدرش روایت کرد که روز غدیر در میان اهل آسمان مشهورتر است تا میان اهل زمین. سپس فرمود: ای ابی نصر، «این ماکنت فاحضر یوم الغدیر»؛ هرکجا که هستی در این روز نزد

امیرمؤمنان علیه السلام باش. بدرستی که در این روز خداوند گناه شصت سال از مردان و زنان مومن و مسلم را می‌آمرزد و دو برابر آنچه در ماه رمضان از آتش دوزخ می‌رهاند؛ در این روز آزاد می‌کند... سپس فرمود: «وَاللَّهِ لَوْ عَرَفَ النَّاسُ فَضْلَ هَذَا الْيَوْمِ بِحَقِيقَةٍ لَصَافَحَتْهُمْ الْمَلَائِكَةُ كُلَّ يَوْمٍ عَشْرَ مَرَّاتٍ» (16) اگر مردم ارزش این روز را می‌دانستند، بی‌تردید فرشتگان در هر روز ده بار با آنان مصافحه می‌کردند.

امام محمد جواد علیه السلام و غدیر

ابن ابی عمیر از ابو جعفر ثانی علیه السلام در ذیل آیه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ» (17) چنین روایت کرد: پیامبر گرامی صلی الله علیه وآله در ده مکان به خلافت اشاره کرده است؛ سپس آیه «يا ايهاالذین آمنوا اوفوا بالعقود» نازل شد. (18)

در توضیح این روایت باید گفت: آیه یاد شده در اول سوره مائده است. این سوره، آخرین سوره‌ای است که بر قلب نبی اکرم صلی الله علیه وآله نازل شد. در این سوره، «آیه اکمال» و «آیه تبلیغ، که ناظر به واقعه غدیر است، وجود دارد.

امام هادی علیه السلام و غدیر

شیخ مفید، در کتاب شریف ارشاد، زیارت امیرمؤمنان علی علیه السلام را از امام حسن عسکری علیه السلام و آن امام از پدرش نقل می‌کند و می‌گوید: امام جواد علیه السلام در روز عید غدیر، حضرت علی علیه السلام را زیارت کرد و فرمود: «اشهد انک المخصوص بمدحة الله المخلص لطاعة الله...»؛ شهادت می‌دهم که مدح خدا به تو اختصاص دارد و در طاعت او مخلصی.

سپس می‌فرماید: خداوند حکم فرمود: «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ

النَّاسِ».

آنگاه ادامه می‌دهد: پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله خطاب به مردم کرد و از آنها پرسید: آیا آنچه برعهده داشتیم، ابلاغ کردم؟ همگی گفتند: آری.

سپس فرمود: خدایا گواه باش! بعد از آن فرمود: «الستُ اولى بالمؤمنين من انفسهم؟ فقالوا بلى فاخذ بيدك و قال من كنت مولاه فهذا على مولاه، اللهم وال من والاه و عاد من عاداه و انصر من نصره و اخذل من خذله؛ «آیا من به مؤمنان از خود آنها سزاوارتر نیستم؟ گفتند: بله. پس از آن دست علی علیه‌السلام را گرفت و فرمود: هرکس من مولای اویم، این علی مولای اوست...» (19)

امام حسن عسکری علیه‌السلام و غدیر

حسن بن ظریف به امام حسن عسکری علیه‌السلام نامه نوشت و پرسید: گفته پیامبر «من كنت مولاه فعلى مولاه» یعنی چه؟ حضرت در پاسخ فرمود: «اراد بذلك ان جعله علماً يعرف به حزب الله عند الفرقة»؛ خداوند اراده فرمود که این جمله، نشان و پرچمی باشد تا حزب خدا هنگام اختلافها با آن شناخته شود.

اسحاق بن اسماعیل نیشابوری می‌گوید: حضرت حسن بن علی علیه‌السلام به ابراهیم چنین نوشت: خداوند متعال با منت و رحمت خویش واجبات را بر شما مقرر کرد. این کار به سبب نیاز او نبود، بلکه رحمت او بود که متوجه شما شد. هیچ معبودی جز او وجود ندارد؛ او چنان کرد تا ناپاک را از پاک جدا سازد و اندرون شما را بیازماید تا به سوی رحمت او پیش بگیرد و منازل شما در بهشت معین شود. از اینرو، حج و عمره، اقامه نماز، پرداخت زکات، روزه و ولایت را بر شما واگذار کرد و دری را فرا راهتان قرار داد تا درهای دیگر واجبات را باز کنید؛ کلیدی را برای یافتن راه خود قرار داد. اگر

محمد و جانشینان او از فرزندش نبود، شما مانند حیوانات سرگردان می‌ماندید و هیچ واجبی از واجبات را فرا نمی‌گرفتید. مگر می‌توان از غیر در، وارد مکانی شد؟ وقتی خداوند به سبب تعیین اولیا پس از پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله، نعمت خود را بر شما تمام کرد، فرمود:

«الْيَوْمَ اكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ اَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ رَضِيْتُ لَكُمْ الْاِسْلَامَ دِيناً» (20) امروز دینتان را کامل و نعمت خود را بر شما تمام کردم و راضی شدم که اسلام دین شما باشد.

سپس برای اولیای خود برگردن شما حقوقی قرار داد و به شما فرمان داد

حقوق آنها را ادا کنید تا زنان و اموال و خوراک و آشامیدنیها بر شما حلال باشد و به واسطه آن برکت و رشد و ثروت را به شما بشناساند و اطاعت کنندگان شما را به واسطه غیبت بشناساند... (21)

امام زمان علیه‌السلام و غدیر

در دعای ندبه که ظاهراً منسوب به آن حضرت است چنین می‌خوانیم:

«... فلما انقضت ایامه اقام ولیه علی بن ابی طالب صلواتک علیهما و آلهما هادیا اذکان هوالمندر و لكل قوم هاد فقال و الملاء امامه من کنت مولاه فعلى مولاه»...

پاورقیها:

1. حدیث ثقلین در بیشتر منابع اهل سنت وارد شده است. ما به پاره‌ای از آنها اشاره می‌کنیم: السنة شیبانی، ص 337 و 629 ح 1551؛ صحیح ترمذی، ج 5، ص 663؛ سنن کبری بیهقی، ج 10، ص 114؛ المستدرک، حاکم نیشابوری، ج 3، ص 110؛ فضائل الصحابة،

احمد بن حنبل، ج 1، ص 171 و ج 2، ص 588؛ سنن ابی داود، ج 2، ص 185؛ طبقات کبری، ابن سعد، ج 2، ص 194؛ صحیح مسلم، ج 4، ص 1873 .

10- سلیم بن قیس، ص 168 .

11- معانی الاخبار، ص 65؛ بحارالانوار، ج 37، ص 223 .

12- معانی الاخبار، ص 66 .

13- تفسیر برهان، ج 1، ص 446 .

14- در باره اهمیت این مسجد به مجله میقات حج شماره 12
مراجعه شود .

15- اصول کافی، ج 4، ص 566 .

16- تهذیب الاحکام، شیخ طوسی، ج 6، ص 24، ج 52؛ مناقب ابن
شهر آشوب، ج 3، ص 41 .

17- سوره مائده، آیه 1 .

18- تفسیر قمی، ج 1، ص 160 .

19- بحارالانوار، ج 100، ص 363.

- 20- همان، ج 37، ص 223 .
- 21- علل الشرائع، ج 1، ص 249، باب 182، ح 66 .
- 2- سوره مائده، آيه 71 .
- 3- امالی شيخ صدوق، مجلس، 74، ص 400 .
- 4- كتاب سليم بن قيس هلالی، نشر مؤسسه بعثت، ص 41 .
- 5- خصال شيخ صدوق، ص 505، باب اربعين، ج 30 .
- 6- امالی شيخ صدوق، ج 1، ص 342 .
- 7- اثبات الهداة، حرعاملی، ج 2، ص 112، ح 473؛ مناقب ابن شهر آشوب، ج 3، ص 25 - 26 .
- 8- اثبات الهداة، ج 2، ص 112؛ احقاق الحق، ج 16، ص 282 .
- 9- امالی شيخ صدوق، ج 2، ص 171.